

sine hæsitatione fuerit, *quodcumque dixerit, fiat, fiet ei*, etiam si dixerit monti, *tollere et mittere in mare*. Unde, *Jac. 1, 6*, dicitur: *Postulet autem in fide, nihil hæsitans*. Et quidem cum fides sit initium salutis, et oratio efficax conferat ad salutem, et ut sit efficax, debeat esse de conferentibus ad salutem, patet quòd in fide fundari debeat: cui accedit, quòd orans saltem fidem de promissione Dei, ejusque omnipotentia et misericordia habere debeat, juxta illud, *Matth. ix, 28: Creditis, quia hoc possum facere vobis*. Hinc S. Thomas, 2, 2, q. 83, a. 15, ad 3, concludit: « Dicendum, quòd oratio innititur principaliter fidei... quantum ad efficaciam impetrandi. »

Secundò. Oratio efficax pia ex spe procedere debet, *I Joan. v, 13: Hæc est fiducia, quam habemus ad Deum: quia quodcumque petierimus secundum voluntatem ejus, audit nos. Hebr. iv, 16: Adeamus cum fiducia ad thronum gratiæ, ut misericordiam consequamur, et gratiam inveniamus in auxilio opportuno*. Ubi notat S. Thomas quòd fiducia in orando acuatur, si pensemus nos non accedere ad thronum justitiæ summi Regis in futuro, quando judicabit; sed ad thronum gratiæ in præsentì, quando miseretur.

Tertiò. Oratio efficax aliquo modo charitatem requirit, quia varii S. Scripturæ textus ad orationem efficacem bonam conscientiam, esse in charitate, aut non esse peccatorem exigunt, *I Joan. iii, 21: Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum, et quidquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus custodimus, Joan. xv, 7: Si manseritis in me, et verba mea in vobis manserint, quodcumque volueritis petetis et fiet vobis, Ps. lxxv, 18: Iniquitatem si aspexi in corde meo, non exaudiet Dominus*. Item vid. *Is., i, 15*; qualis autem charitas requiratur, mox, *Sch. iii*, dicetur.

EXPLICATUR QUOMODO FIDES AD ORATIONEM REQUIRATUR.

SCHOL. I. Ut infidelium oratio sit efficax, possunt et debent illi petere donum fidei perfectæ, excitari fide imperfectâ et dispositivè tali; imò oratio eorum erit imperfecta, si comparetur cum oratione fidelium: hi enim fundantur in promissione Dei jam per ip-

sos creditâ et pro ipsis factâ; illi verò fundantur tantum in misericordia et omnipotentia Dei, lumine rationis adjuto auxiliis et gratiis disponentibus ad fidem, cognitâ: si tamen infideles modo quo possunt, et orent et disponantur, infallibiliter fidem obtinebunt, si non infallibilitate creditâ propria fidelium, saltem infallibilitate misericorditer per Deum exercitâ, qui facienti, quod est in se, non denegat suam gratiam. Item fideles non fundantur in promissione omninò absolutâ, et sine speciali revelatione non sunt certi certitudine fidei de obtentione rei, quam petunt; sed dubitant vel ratione materiæ, an Deo placeat, vel ratione propriæ suæ dispositionis. Quippe fideles tantum sunt fide certi, quòd a Deo non rejiciatur oratio, si res petita ad æternam salutem conducat, et ipsi eam, prout oportet, petant: id quod ad procedendum ad spem requiritur, ad quam magis propriè illa dubitatio spectat.

QUALIS SPES AD ORATIONEM REQUIRATUR.

SCHOL. II. Certitudini fidei ex parte intellectûs in oratione accedere debet certitudo spei aut fiduciæ ex parte voluntatis, quæ quis incitatur, ad potiùs sibi persuadendum attentâ promissione, et misericordia Dei, se exaudiendum, prout expedierit, quàm attentâ suâ indignitate repellendum. Non tamen ideo excludi debet timor, ne fortè ob propriam indispositionem non exaudiatur oratio, qui timor bene temperatus spem non evacuat, sed acuit et indispositionem per humilitatem supplet, quæ ad efficaciam orationis multum confert, juxta illud *Ps. cx, 18: Respexit in orationem humilium*. Hinc ac spem efficacis orationis sufficit judicium de eo, quòd Deus possit misereri et fortè miserebitur *Joël. ii, 14: Quis scit si convertatur*. Augetur etiam subinde spes vel ex speciali divino instinctu ad petenda et facienda miracula, vel ex propriis meritis et testimonio bonæ conscientiæ, ubi tamen cavendum, ne spes in præsumptionem abeat, si meritis nostris, quasi ex nobis et non principaliter liberalitati Dei innitatur.

QUALIS CHARITAS REQUIRATUR.

SCHOL. III. Charitas ad efficacem orationem saltem dispositiva per auxilia gratiæ et desiderium justificationis requiritur, quæ etiam ad peccatores extenditur: ut enim ait S. Thomas ad *Joan. ix*: « Deus non exaudit peccatores in peccatis persistentes; exaudit tamen peccatores de peccatis pœnitentes, qui magis sunt computandi in numero pœnitentium, quàm peccatorum. » Hinc sequitur

1° quòd justì prae injustis habeant non solùm majorem vim impetrandi, sed et simul impetrandi et merendi: quòd meritum charitatem perfectam supponit; 2° Peccatores, dum ex pravà intentione vel aliter, in ipsà oratione peccant, non possunt aliquid impetrare; si verò justus ita oraret, eo ipso non oraret ut justus, vel in eo fieret peccator; 3° Quando Deus peccatori concedit, quæ ille temerè petit, uti divitias etc. quæ ei in malum cedunt, is non exorat Dei misericordiam, sed vindictam; 4° Omnes denique peccatores non sunt prohibendi, sed potiùs admonendi ad frequentes in seipsis non vitiatas orationes, quia licèt in obstinatis, consuetudinariis et ad pœnitendum incuriis, non proficiant ex infallibili Dei promissione, ex purà tamen ejus misericordià adhuc prodesse fortè poterunt.

§ 45.

QUARTA CONDITIO EST PERSEVERANTIA.

Quarta conditio et circumstantia ad efficacem orationem requisita est, ut quis oret *perseveranter*, uti patet tum a parabolà amici petentis ab amico panes, de quo Christus dicit: *Luc. xi, 8: Quòd si perseveraverit pulsans*, eos saltem ob importunitatem obtineat: tum ex parabolà viduæ petentis a iudice justitiam, quam ille tribuit, ut se a continuis precibus viduæ liberaret: ex quâ Christus infert *Luc. xviii, 1: Oportet semper orare, et non deficere*. Idem monet Apostolus, *Col., iv, 2: Orationi instate*. Et omnes Patres: S. Basil. in *261 Reg. brev.*; S. Chrys., *Hom. 30, in Gen.*; S. Augustinus, *tr. 102, in Joan.*; cum quibus concludit S. Thomas, *2, 2, q. 83, a. 15, ad 2: Quòd tamen potest impediri, si in petendo non perseveret*. Rationes verò, cur Deus preces nostras non statim exaudiat et postulata concedere differat, soli quidem illi notæ sunt; varias tamen S. Augustinus et S. Chrysostomus assignant: vel quia orans pro nunc necdum est dispositus, erit autem postea, se interim disponendo ut utiliùs accipiat: vel ut res postulata pluris æstimetur et ardentius desideretur: vel ut potiùs fide quàm experiencià ducatur: vel ut orationi semper, humiliter, devotè et fervidè insistamus agnoscendo gratiam esse, non

debitum, quòd ex purà misericordià speratur, promissione quidem divinà spem nostram de obtinendo seriùs aut citiùs erigente; in decisione verò mensuræ tam qualitatis quàm durationis in orando ignaviam, tepiditatem et præsumptionem excutiente.

QUOMODO PERSEVERANDUM.

SCHOLIUM. Igitur in oratione pro bonis temporalibus voluntati Dei cum submissione conformare nos debemus, quando ex nullo effectu videmus esse voluntatem Dei, quòd petimus; vel gratitudinis non obliviscamur, quando postulata obtinemus. Quando verò spiritualia petimus, aut tentationes a nobis averti rogamus, nec statim optatum effectum orationis sentimus, perseverandum est in orando, ut vel tandem in præmium perseverantiæ tentatio tollatur, vel si non cesset, nobis meritum victoriæ augeatur; imò licèt per totam vitam ejusmodi postulata, uti tranquillitas conscientiæ, devotio sensibilis, passionum edomatio differantur, non est animo despondendum, cum sæpe in horà mortis et semper post mortem vota nostra abundantissimè impleantur. Denique etiam pro perseverantià finali obtinendâ per totam vitam orare debemus: licèt enim initium orationis sit a solo Deo, perseverantia tamen in orando per orationem et per hanc perseverantiam in specie, perseverantiam in omni genere obtinetur.

§ 46.

ORATIO VOCALIS, QUID?

De oratione in genere hucusque actum fuit. Nunc ad varias orationis species progredimur, quarum potissimæ sunt oratio vocalis et mentalis. Igitur oratio vocalis est sermocinatio animæ cum Deo circa negotium salutis et perfectionis, vocibus vel aliis signis, uti scriptura, nutibus, lacrymis, fensione pectoris, elevatione oculorum aut manuum et similibus, voces suppletibus, expressa. Quæ proinde oratio, vel laudis, vel gratiarum actionis, vel petitionis esse potest.

DIVISIO ORATIONIS VOCALIS.

SCHOLIUM. Oratio vocalis duplex est, *privata* et *publica*: *privata* est quæ fit a personâ privatâ et privato nomine; *publica* quæ fit a communitate vel ab Ecclesiæ Ministro, nomine communitatis: ad *privatam* revocatur a nobis oratio Dominica quam Christus ipse nos docuit, et oratio quæ ab Asceticis appellatur jaculatoria: ad *publicam* pertinent quàm maximè *horæ* sic dictæ *canonicae*.

§ 47.

ORATIO VOCALIS UTILIS EST.

Oratio *vocalis utilis est* ad vitam christianam, eaque saltem juvari debemus, ad eam maximè cum perfectione christianâ agendam. Probatur *primò* ex S. Scripturâ, *Ps. L, 17: Domine, labia mea aperies, et os meum annuntiabit laudem tuam. Ps. CXLI, 2: Voce meâ ad Dominum clamavi, voce meâ ad Dominum deprecatus sum.* Et multoties alibi Psalmista ad clamandum, canendum et psallendum nos hortatur. Item Apostolus, *I Cor. XIV: Cùm convenitis, unusquisque vestrùm psalmum habet etc. Omnia ad ædificationem fiant.* Imò Christus ipse sæpe vocaliter oravit, *Joan. XII, 28: Pater, clarifica nomen meum,* sicut et *c. XVII, 1.* Et *Matth. XXVI, 30,* Oravit *hymno dicto,* et *v. 44,* in horto semel, *secundò* et *tertiò,* *eundem sermonem dicens.* Et vocaliter orare docuit, *Matth. VI, 9; Luc. XI, 2,* per orationem *Pater noster.* *Secundò.* Accedit praxis Ecclesiæ publicas vocales preces ministris suis præscribentis et præcipientis in Missâ, Horis canonicis etc. sicut etiam Oratio Dominica ab omnibus fidelibus discenda, in *Conc. Rem. II, c. 2* et in *Const. Apost. ter quolibet die ab omnibus dicenda jubetur, l. 7, c. 24.* *Tertiò.* Ita docent PP. S. Augustinus ait, *Ep. ad Probam. c. 2.* « Nobis ergo verba necessaria sunt, quibus commoneamur et inspiciamus, quid petamus, non quibus Dominum seu docendum, seu flectendum esse credamus. » S. Cyprianus *de Orat. Dom.:* « Agnoscat Pater

Filiî sui verba, cùm precem facimus: qui habitat intus in pectore, ipse sit et in voce. » *Quartò.* Rationes affert S. Thomas, *2, 2, q. 83, a. 12:* « *Primò* quidem ad excitandam interiorem devotionem, quâ mens orantis elevetur in Deum: quia per exteriora signa sive vocum, sive etiam aliquorum factorum movetur mens hominis secundum apprehensionem et per consequens secundum affectionem. *Secundò.* Adjungitur vocalis oratio quasi ad redditionem debiti, ut scilicet homo Deo serviat secundum illud totum, quod ex Deo habet, id est, non solum mente, sed etiam corpore, quod præcipuè competit orationi; secundum quod est satisfactoria. *Tertiò.* Adjungitur vocalis oratio ex quâdam redundantia ab animâ in corpus, ex vehementi affectione. » Addit S. Bonaventura, in *Breviloq., p. 5, c. 10:* « Dominus voluit nos non tantum orare mentaliter, verum etiam vocaliter ad nostri affectus excitationem per verba et ad recollectionem cogitationum per sensum verborum. » Denique qui non assuescit orare vocaliter, vix assuescet orare mentaliter, quod difficilius est, vel saltem in meditatione citius tepescet; unde non solum incipientibus, sed et proficientibus et perfectis oratio vocalis utilissima est.

AN DETUR PRÆCEPTUM ORANDI VOCALITER.

SCHOLIUM. Quæritur an detur præceptum privatæ orationis vocalis. P. Suarez respondet, in rigore Scholæ vix reperiri præceptum, sive jure naturæ, sive divino, sive Ecclesiastico ad determinatè vocaliter, sive in genere vel specie orandum; addit tamen, orationem vocalem omitti non posse sine magnâ negligentia salutis animæ, et de Oratione Dominicâ censet, eum, qui eam non recitaret, satis ostendere, quòd non rectè vivat. Hinc probabilior est sententia Laureæ, *Opusc. I, de Orat., c. 7,* resolventis: « Existimo ex traditione Ecclesiæ præceptum hoc orandi vocaliter cuilibet christiano capaci impositum esse. » Additque: « Imò dictamen hoc a Deo et a naturâ a Deo conditâ, cùm commune sit, provenire: siquidem vix christianum quin nec Mahometanum reperies, qui aliquoties vocaliter non oret Deum, vel laudando, vel gratias agendo, vel bonum aliquod ab eo petendo. » Accedit quòd Christus, *Luc. XI,* dicat: *Cùm oratis, dicite: Pater noster.*

§ 48.

ORATIO ATTENTA ESSE DEBET.

Ut oratio vocalis ad vitam christianam perfectam juvet et utilis sit, debet esse *attenta* : qui enim mente distrahitur actu quo orat, incurrit in illam Dei reprehensionem : *Populus hic labiis me honorat; cor autem eorum longè est a me. Matth. xv. Quomodo te audiri postulas a Deo*, inquit S. Cyprianus, *cùm te ipse non audias?* Hoc tamen intellige de mentis distractione voluntariâ. Ratio est, quia oratio est elevatio mentis in Deum, quæ sine attentione esse nequit. Unde etiam in Concilio Lateranensi III, c. *Dolentes*, de celeb. Miss., præcipitur in virtute obedientiæ, ut divinum officium nocturnum pariteret diurnum studiosè, quantum ad officium oris, et devotè, quantum ad officium cordis, celebretur. Et Tridentinum, *sess. xxii*, in *Decr. de celeb. Miss.*, jubet ut fideles *Missæ mente etiam et devoto cordis affectu, non solum corpore, intersint.*

QUALIS ATTENTIO REQUIRATUR.

SCHOLIUM. Studiosi christianæ perfectionis de hac attentione sequentia notare possunt. 1° Oratio etiam vocalis sive voluntaria sit, sive præcepta, si fiat cum distractione voluntariâ, est juxta omnes saltem venialiter turpiset infructuosa : quod sufficit, ut a perfectione christianâ et securitate salutis multum deficiamus; 2° Cùm oratio etiam vocalis sæpe sit jure divino et naturali præcepta, et prout conferens ad salutem debeat esse efficax et fructuosa, patet quod tunc saltem sub gravi non debeat esse voluntariè distracta; quod idem dicendum, si oratio vocalis sit ab Ecclesiâ præcepta, quando cum nullâ planè attentione internâ peragitur; 3° Licet non deturpentur actus orandi formaliter distractione, sed concomitanter, partim interitè orando, partim per inutilia vagando, nequit tamen non esse voluntaria distractio venialiter indecens, cùm oratio non fiat ex toto, sed dimidiato corde, atque ex hac parte infructuosa.

§ 49.

ORATIONIS VOCALIS TEMPUS.

Ad attentam verò et fructuosam orationem multum juvant externæ circumstantiæ temporis, loci et compositionis corporis. Et primò quidem licet *omni tempore* orare possimus, pro oratione tamen vocali non omne tempus ita opportunum est: unde exceptis ministris Ecclesiæ, quibus pro orandis horis canonicis certa tempora determinavit Ecclesia, unusquisque sibi pro privatâ oratione secundum consilium directoris sui certa tempora orationis vocalis determinare poterit, prout ad continuationem elevationem mentis ad Deum cum fervore prudenter judicaverit: sic quippe implebit illud *Ps. xxxiii, 1: Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus ejus in ore meo.* Id est, uti exponit S. Thomas, *in omni statuto tempore.* Et illud I *Thessal. v, 16: Sine intermissione orate.* Id est, juxta S. Augustinum, *Ep. cxxi, c. 9*, non solum per vitæ æternæ desiderium mentem ad Deum elevantes, maximè per preces jaculatorias, sed et certis horis ad negotium orandi mentem revocantes. Nam, uti notat S. Thomas, *2, 2, q. 83, a. 4: « Oratio tantum duret, quantum est utile ad excitandum interioris desiderii fervorem: cùm verò hanc mensuram excedit, ita quod sine tædio durare non possit, non est ulterius protendenda. »*

QUODNAM TEMPUS ORATIONI CONGRUAT.

SCHOLIUM. Ut temporis opportunitas pro oratione vocali magis innotescat, notandum est 1° cum Ludov. a Ponte, in *Duce spir.*, *tr. 1, c. 19*, quod tempus opportunum illud sit in quo specialis Dei inspiratio ad orandum movet, sive diu sit, sive noctu: si tamen inspiratio sit ad orandum vocaliter, altâ voce, locus secretus quærendus foret; 2° Quando præsens necessitas ad orandum cogit, uti in periculis corporis, vel animæ, illud tempus orationi dandum est; 3° Quando ex obligatione voti, præcepti, vel obedientiæ tempus pro oratione vocali designatur, observandum est; 4° Non solum Ecclesiastici, sed

etiam quilibet alii quotidie suas ad Deum preces fundant, maximè mane, meridie et vespere : et S. Bonaventura, in *Reg. Novit.*, c. 2, commendat orationes vocales, quotidie certo numero faciendas et nonnisi ex manifestâ necessitate vel infirmitate omittendas; 5° Idem S. Bonaventura, l. 2 *de Prof. Relig.*, c. 60, vult ut quando verba fiunt ex proprio affectu formata, frequenter quidem, sed breviter eliciantur, ne tædium creent; 6° Suarez, l. 3 *de Orat.*, c. 7, notat quòd orationes vocales non oporteat nimium multiplicare, tum ne tædium afferant et nimis celeriter deproperentur; tum ne tempus meditationi subtrahant, ubi potiùs abrumpendæ, differendæ vel etiam omittendæ forent. Observat tamen cavendum esse, ne sub prætextu vitandi tædii se occultet acedia, quæ a certo numero precum vocalium prudenter definito deficere nos faciat : quo in casu contra tædium pugnare et in bono proposito perseverare oportet : uti monet S. Catharina Senensis, in *Dial.*, c. 65.

§ 50.

ORATIONIS LOCUS.

Secunda circumstantia devotæ orationis est *locus*, qui quidem ubique esse potest : si tamen ejus electio est libera, ille præferendus est, qui magis attentionem conciliet, uti præcipuè templum, aut privatum oratorium, aut cubiculum secretum. Sic quippe in S. Scripturâ modò dicitur in omni loco orandum esse. *Ps. cii, 22 : In omni loco dominationis ejus, benedic anima mea Domino. I Tim. ii, 8 : Volo viros orare in omni loco.... similiter et mulieres.* Et Christus ipse, *Joan. iv, 19*, docuit Samaritanam, in lege gratiæ Deum in omni loco adorandum fore. Modò templum assignatur, *II Paral. vi, 19*, ubi ad hoc Salomon templum ædificasse dicitur, ut Deus ibi exaudiret preces populi sui : et *Matth. xxi, 13*, Christus confirmat illud quod de templo scriptum erat : *Domus mea domus orationis vocabitur.* Modò locus secretus designatur, *Matth. vi, 6 : Tu autem cum oraveris, intra in cubiculum tuum.* Quod idem commendant Patres. S. Augustinus in cit. *Ps. cii*, ait : « Ergo in omni loco : ibi non benedicatur, ubi non dominatur : in omni loco dominationis ejus. » Templum verò, vel locum secretum

commendat, l. 2, *ad Simplic.*, illud *II Reg. vii, 18 : Sedit ante Dominum*, ita exponens : « Sive propter arcam testamenti, sive propter secretum locum semotum ab arbitris, sive propter intimum cordis, ubi erat orantis affectus. » Idem docet S. Chrysostomus, *Hom. lxxix ad popul.* Et rationes pro templo affert S. Thomas, 2, 2, q. 84, a. 3, *ad 2* : « 1° quidem propter loci consecrationem, ex quâ spiritualem devotionem concipiunt orantes, ut magis exaudiantur, *III Reg. viii.* 2° Propter sacra mysteria et alia sanctitatis signa quæ ibi continentur. 3° Propter concursum multorum adorantium, ex quo fit oratio magis exaudibilis, » *Matth. xviii.*

QUOMODO LOCUS ORATIONIS OBSERVANDUS.

SCHOLIUM. Meritò præcepit Ecclesia, ut SS. Missæ sacrificium et Horæ canonicæ in templo celebrentur. Qui autem ad horas in choro recitandas non tenentur, et qui easdem vel alias preces, seu ex obligatione, seu devotione orant, locum eum eligant, qui devotionem conciliet et a distractionibus magis remotus sit, qualis aliis est Ecclesia, aliis oratorium privatum, aliis cubiculum, aliis hortus, etc. Quando verò locus electioni non subest, in quocumque loco preces, sed attentè et devotè persolvantur : et maximè, quando quis ad orandum ex professo se non accingit, sed in suis aliis functionibus aliquam mentis elevationem continuare cupit, in quocumque demùm loco præcipuè per preces jaculatorias orare poterit.

§ 51.

ORANTIS COMPOSITIO EXTERNA.

Tertia circumstantia devotæ orationis est certus modus in *voce*, *gestu* et *habitu corporis*, qui generaliter non est omnibus præscriptus, nec præceptus, sed solum Ministris Ecclesiæ Missæ sacrificium celebrantibus et choro assistentibus; ideoque quando est voluntarius, ille præferendus est qui devotionem magis accendat, sive altâ, sive secretâ voce, vel cantu, sive flexis genibus, sive stando, sive expansis, sive junctis, aut plicatis manibus,

sive tundendo pectus aut faciem, sive clausis aut demissis oculis, aut etiam elevatis, sive cubando, sive prostratâ in terram facie, sive deambulando, sive sedendo fiat. Sic docet S. Augustinus, l. 1, *de Cur. pro mort.*, c. 5 : «Orantes de membris sui corporis faciunt quod supplicantibus congruit, cum genua figunt, cum extendunt manus, vel etiam prosternuntur solo.» Et l. 2, *ad Simplic.*, c. 4, ostendit non esse præscriptum, quomodo corpus ad orandum componendum sit, dummodo animus cum Deo versetur : David enim et Elias sedendo, Publicanus stando et rursus David cubando orârunt. Rationem dat S. Thomas, 2, 2, q. 83, a. 2 : « Quia exterior adoratio fit propter interiorem, ut videlicet per signa humilitatis, quæ corporaliter exhibemus, excitetur noster affectus ad subjiciendum se Deo : quia connaturale est nobis, ut per sensibilia ad intelligibilia procedamus. Et eâdem q., *ad 2* : « Sicut genuflectimus, nostram infirmitatem designantes in comparatione ad Deum, prosternimus autem nos, quasi profitentes nos nihil esse ex nobis. »

QUALIS MODUS OBSERVANDUS.

SCHOL. I. Generatim loquendo potior modus quoad externam corporis compositionem est orare genibus flexis, quando sine magno incommodo sustineri potest : sed generalior regula est, ut modus nec sit valde incommodus, nec deliciosus : ideoque multoties expedit, nunc genuflectere, nunc stare, nunc modeste sedere vel deambulare ; 2° A gestibus inusitatis, v. g. expandendo manus, humi se prosternendo, in loco publico abstinendum est ; sed hæc et similia in loco privato exerceri possunt ; 3° In loco publico et communi curandum est ne modus orandi sit justo altior qui adstantibus distractionem creet ; 4° Non est vituperandus, qui juxta veterem consuetudinem ob rationes a S. Thomâ, l. c., *ad 3*, allatas, oraret versus orientem : sed nec scrupulus injiciendus est, si ob contrariam desuetudinem id non curetur ; 5° Cæremoniæ sacræ ad modum externum orandi decenter institutæ exactè observandæ sunt : illud tamen curandum, ut non ibi sistat nostra intentio, quæ principaliter in spiritum, quo hæc fiant, debet tendere.

ADHORTATIO AD BENE PERSOLVENDAS HORAS CANONICAS.

COROLL. I. Ex hucusque dictis colligant Ministri Ecclesiæ, quantâ perfectione in persolvendis Horis canonicis tam intra quàm extra chororum orationi vocali vacare debeant. Sunt ministri Dei ad hoc officium magnâ ex parte vel unicè destinati ; ad hunc finem nomine Ecclesiæ destinantur et non exiguis fidelium impensis sustentantur, ut quod ceteri non ita exactè præstare possunt, illi saltem ex officio nomine omnium continuò divinæ Majestati persolvant. Dei laudes celebrent, et preces multiplicent, quæ quasi omnium ore fusæ ad mala avertenda et bona tum sibi, tum cuncto populo Dei procuranda potentiores fiant. Sunt legati et nuntii ab Ecclesiâ ad Deum in negotio summi momenti missi ; studeant proinde suam hanc legationem perfectè obire : tempus, locum et modum præscriptum vel opportunum accuratè observent : verba ita cantent aut recitent, ut devotionem et reverentiam spirent : agant quod agunt, nec ad alia mentem convertant. Cogitent sibi a Christo præscripti quod Ezechias veteris legis ministris inculcavit ; II *Paral.* xxix, 11. *Filii mei, nolite negligere : vos elegit Dominus ut stetis coram eo et ministratis ei colatisque eum et cremetis ei incensum.* Sit proinde cultus hic externus eorum gravis et decens, qui tamen cultu interno animetur per incensationem laudum et precum, quæ accenso cordis igne adoleantur. Caveant præterea ne eorum in orando segnitie invisibiliter accidat quod Moysi et populo suo visibiliter evenit, *Exod.* xvii, 11 ; dum enim Moyses orans pro populo præliante manus elevabat, populus vincebat : sin verò remittebat manus, populus ab Amalecitis vincebatur. Ex quo infert S. Hieronymus in c. *Si quis*, d. 36 : « Oret ergo sacerdos Ecclesiæ indesinenter, ut vincat populus qui sub ipso est, hostes invisibiles Amalecitas, qui sunt dæmones impugnantes eos qui piè volunt vivere in Christo. » Quippè uti ait S. Bonaventura in *Spec. discipl.*, p. 1, c. 16 : « Cura officii diligens, maxima statûs clericalis integritas est ; neglectus verò officii, maxima vitæ corruptio et maxima Religionis deformitas. » Psallant Deo sapienter *Ps.* xlvi, et in conspectu Angelorum *Ps.* cxxxvii, 2, et uti monet S. Augustinus in *Ps.* xxx, conc. 3 : « Si orat Psalmus, orate ; si gemit, gemite ; et si gratulatur, gaudete ; et si sperat, sperate ; et si timet, timete ; omnia enim, quæ hic conscripta sunt, speculum nostrum sunt. »

ALLIE ORATIONES VOCALES COMMENDANTUR.

COROLLAR. II. Omnes etiam fideles perfectæ orationi vocali stu-

deant, maximè autem per preces ab Ecclesiâ approbatas; quales sunt 1° *Oratio Dominica*, utpote quæ est omnium præstantissima tum auctoritate, quia ab ipso Christo præscripta est: tum brevitate, quia in compendio docet quid credendum, sperandum, amandum, fugiendum et petendum sit: tum necessitate, quam omnes ex præcepto Ecclesiæ discere debent: tum efficaciâ, quia Deo nihil acceptius esse potest, quàm formula precandi a dilecto Filio suo præscripta. Quam proinde SS. PP. S. Cyprian., *de Orat. Dom.*, S. Augustinus, l. 2, *de Serm. Dom. in monte* etc., summè deprædicant et copiosè exponunt; 2° *Symbolum Apostolicum*, quod licèt de se non sit oratio, in quantum hæc est petitio, meritò tamen inter orationes recenseri potest, tum quia est elevatio mentis in Deum, tum quia in eâ fides exercetur, tum quia singula ipsius verba ad orandum nos excitant. Unde S. Augustinus, *Serm. cxcv, de Temp.*, monet: « Symbolum, vel orationem Dominicam, et ipsi tenete, et filiis vestris ostendite: nam nescio quâ fronte se christianum dicat, qui paucos versus in symbolo, vel in oratione Dominicâ parare dissimulat; » 3° *Salutatio Angelica* primâ sui parte ex laudibus B. Virginis per Angelum, per Elisabeth et per Evangelistam a Spiritu S. dictatis desumptâ, posteriori verò parte ab Ecclesiâ concinnatâ, inter Marianas preces regina est. De quâ catechismus Rom. *de Orat.* nos ita instruit: « Jure S. Dei Ecclesia gratiarum actioni preces et implorationem SS. Dei Matris adjunxit, quâ piè atque suppliciter ad eam confugeremus, ut nobis peccatoribus suâ intercessione conciliaret Deum, bonaque tum ad hanc, tum ad æternam vitam necessaria impetraret; 4° Antiphona *Salve Regina* a B. Hermanno Benedictino Reichenauensi circa annum 1059 composita, post salutationem Angelicam facta est Marianarum precum solemnissima, quam S. Bernardus commendat et explicat, et in Ecclesiâ Spirensi, an. 1147, ab Angelis concini audivit, et addidisse fertur illa postrema verba: O clemens! o pia! o dulcis Virgo Maria; 5° *Litanie de omnibus Sanctis* pro etymo sui nominis ardentem precationem significant, nihilque non sanctum et pium continent, fueruntque non solum a tempore S. Gregorii M., sed etiam immemoriali in usu Ecclesiæ, licèt successu temporis, variis Sanctis additis, auctæ fuerint, ut notat card. Bona, in *Psalmod.*, c. 14, et in rei confirmationem plura miracula producit. Similisque ratio est de *Litanis Lauretanis* primùm in sanctuario Lauretano usitatis, et deinde per Clementem VIII, pro totâ Ecclesiâ approbatis; 6° *Officium parvum B. Virginis*, seu Cursus Marianus, abundat pietate et dulcedine, simul cum suâ brevitate, quæ præsertim latinam linguam callentes sine prætextu tædii quotidie quasi per singulas horas ad patrocinium Mariæ recurrere docet: juxta eif. Bona, c. 12, jam

ante sæculum viii, in usu fuit, et illud quod modò habemus, a S. Pio V, pro totâ Ecclesiâ approbatum est; 7° *Psalterium beatissimæ Virginis* 15 decadibus salutationum Angelicarum ad instar 150 Psalmorum Davidis, interpositâ per decades oratione Dominicâ, constat, et integrum Rosarium, quia quot orationes, tot Deiparæ suaveolentes rosas exhibet, dicitur, et ad singulas decades singula mysteria Vitæ, Passionis et Resurrectionis Christi commemorat; quem modum precandi juxta S. Pium V, in bullâ *Consueverunt*, S. Dominicus *Spiritu S. ut creditur, afflatus*, excogitavit, et eo accepto, *cœperunt Christi fideles in alios viros repente mutari*. Hoc Rosarium idem in substantiâ in varias coronas rosarum Mariæ capiti dicandas pro diversorum devotione conformatum est. De facto vocari cœpit *Corona*, et RR. PP. Minoribus O. S. Francisci adscribitur, quæ cum allusione ad annos vitæ B. Virginis, de quorum numero variant sententiæ, sexaginta tria Ave cum septem Pater: vel septuaginta duo, aut tria Ave cum octo Pater recitat. Rosario et Coronæ variæ indulgentiæ a summis Pontificibus concessæ sunt; 8° Quantum ad reliquas orationes vocales attinet, notandum, eas utiliores et securiores esse, quæ sumuntur ex approbatis ab Ecclesiâ. Ex non approbatis verò, nec reprobatis, eæ pro utili usu servire possunt, quæ bono et sano judicio, piæ et securæ sunt; uti quæ sub nomine SS. Augustini, Anselmi, Bernardi, Thomæ, Bonaventuræ, in horariis leguntur; vel sunt gravium Ascetarum, Blosii, Granatensis, Bonæ, etc. Bene tamen invigilandum est, præsertim moderno tempore, ut pretiosum a vili rite segregetur: plurimi enim titulo tenus pii libelli ineptiis aut etiam erroribus scatent. Denique præstat, pauca devotè, quàm nimis multa indevolè orare, quia juxta S. Hieronymum rel. c. *non mediocriter, de Consecr.* d. 5. « Melior est quinque Psalmorum decantatio cum cordis puritate, ac serenitate, ac spirituali hilaritate, quàm totius Psalterii modulatio cum anxietate cordis, atque tristitiâ. »

ADHORTATIO AD ORATIONES JACULATORIAS FREQUENTANDAS.

COROLLAR. III. Denique ab omnibus fidelibus *orationes jaculatoriæ* frequenter usurpandæ sunt: sic enim omnes etiam illitterati et imperfecti satis congruenter; perfectiores verò et doctiores meliùs implere poterunt, tum illud Christi et Apostoli præceptum, sine intermissione et semper orandi: tum illud PP. monitum, manè, vesperè, ad singula opera et singulas horas orandi: tum aliud præceptum Christi, vigilandi et orandi, ne intremus in tentationem: et quia nescimus quâ horâ Filius hominis venturus sit.

Erant hæ orationes jaculatoriæ Ægyptiis usitatissimæ, easque præter S. Augustinum, *Ep.* 121; Cassianum, l. 2, *Inst.*, c. 10; S. Chrysostomum, *Hom.* 79 *ad pop.*, commendat S. Laurentius Justinian. *De inter. conflict.* c. 10, *de sagittis spirit.* dicens: « Sagittæ contra adversarios hoc loco directæ, ignita sunt orationis desideria et importuna supplicationum vota, quæ a Christi militibus in cælum corde tacito destinantur. » Et S. Franciscus Salesius, 2^a p. *Introd.* c. 13, *in fine* ait: « In hoc exercitio nititur magna fabrica devotionis; ipsum potest supplere defectum omnium aliarum orationum: defectus verò istius non potest reparari per aliud medium... Quapropter hortor te, ut corde toto illud amplectaris et nunquam in eo deficias. » Collegerunt plenâ manu ejusmodi aspirationes, vel jaculatorias preces ad singulos status incipientium, proficientium et perfectorum, Alvarez de Paz., t. III, *de Vit. spir.*, l. 4, p. 3, c. 10; card. Bona, *in Viâ comp. ad Deum*, c. 11, 12, etc. Quæ copia deservire potest, ut si non memoriâ, saltem lectione horum affectuum instructus, similes sibi formare quis addiscat. Cassianus, *Collat.* 19, c. 9, ex Abbate Isaac, vel in solo illo versu Ps. 69: *Deus, in adjutorium meum intende; Domine, ad adjuvandum me festina*; præsentissimum subsidium pro omnibus nostris indigentibus invenit, si jugiter eum in corde et ore habeamus. S. Chrysost., *Hom.* 79, *ad pop. ante med.*, simile quid invenit in eâ expressione Chananaeæ, *Matth.* xv, 22: *Miserere mei: filia mea (seu anima mea) malè a dæmonio vexatur.* Item S. Chrysostomus et S. Bonaventura ejusmodi aspirationes ad cujuslibet horæ sonitum commendant, quæ salutationi Angelicæ, vim præcipuè faciendi in illis verbis: *nunc et in horâ mortis nostræ*, pro cujusvis devotione addi possunt.

ORATIO VOCALIS SUBINDE AD PERFECTÈ VIVENDUM SUFFICIT.

COROLLAR. IV. Denique ex omnibus hucusque de oratione vocali dictis colligit Reguera, *Th. Myst.*, t. 1, p. 308, præcisam orationem vocalem cum debitis explicatis circumstantiis factam quibusdam ad altiorem orationem non vocatis posse sufficere ad christianè, quin et perfectè vivendum, maximè si quis a Deo ad eam specialiter moveatur, quod ex effectu cognosci poterit; si nimirum in eâ affectus magis excitetur; uti enim notat S. Bonaventura in *Spec. discipl.* p. 1, c. 12: « Ordo et modus, quem Spiritus S. suggerit, est servandus in oratione, et qui affectui magis sapit. » Et, *de Perfect. rel.* c. 72, dicit, orationes vocales « incipientibus et rudibus hominibus magis expedire, ut saltem consuetudo moveat ad orationis

studium, ne semper vagi ad exteriora, a Deo fiant alieni et frigidi torpeant, et nunquam aliquo devotionis igne calescant. » Imò etiam devotioribus orationes vocales præscribit, *ut ex bonâ consuetudine ruminentur, quando major devotio non habetur.* Quòd si ergo per totam vitam hoc modo devotio inspiretur, unusquisque cum suâ oratione vocali contentus esse debet. Unde S. Theresia, in *Viâ perf.*, c. 25, agens cum illis, qui ad orationem mentalem et vitandas distractiones nequeunt se disponere, suadet ut contenti se patienter Deo præsentare, et c. 25, ait: « Ne putetis educi parum profectus orando vocaliter cum perfectione: vobis enim dico, esse valde possibile, quòd recitantibus vobis, *Pater noster*, vel aliam orationem vocalem, Dominus vos exaltet ad perfectam contemplationem. »

§ 52.

MEDITATIO QUID, ET AN DETUR.

Altera species orationis est oratio mentalis, seu *meditatio*, quæ est *exercitium trium animæ potentiarum, memoriæ, intellectus et voluntatis*, quo mediante, homo per memoriâ sibi proponit mysterium aliquod, vel historiam, vel veritatem supernaturalem; per intellectum illud seriò et intimè considerat, ejusque circumstantias, objectum et finem discutit et ponderat; et denique per voluntatem convenientes pios affectus, vitæque emendandæ propositum elicit, concluditque per colloquia cum Deo, beatissimâ Virgine, aut cum Sanctis, postulando veniam de peccatis, gratiam ad proposita opere explenda, laudes et gratias agendo pro acceptis beneficiis et terminando oratione vocali, per *Pater, Ave* etc. Modus hic orandi per meditationem, quoad substantiam, licèt methodo plus minùs variatâ, ab antiquis jamjam observatus fuit, cum omnium dogma semper fuerit ultra orationem vocalem proponere omnibus mentalem, discursu acquisitam, tanquam meliorem et securissimam ad perfectionem. — Hanc 1° præter alia loca inferiùs citanda, indicat S. Scriptura illis verbis: *Ascensiones in corde suo disposuit*, Ps. LXXXIII, 6, per quæ *Beatus vir, cujus est auxilium a Domino* per orationem non verbis, sed corde et quidem ascensiones in corde suo disponens, non volando sine

discursu, sed proprio discursu meditando, ad beatitudinem ascendit. — 2° Agnoverunt PP. : S. Augustinus, vel alius Boetio posterior, *L. de Sp. et An.*, c. 32, dicens : « Anima quæ spiritu ac ratione se conspicit, meditatione atque contemplatione ad Deum ascendit. Meditatio siquidem est occultæ veritatis studiosa investigatio. » S. Bernardus, vel alius pius auctor de *Scalâ claustr.*, ait : « Meditatio est studiosa mentis actio, occultæ veritatis notitiam ductu propriæ rationis investigans. » Et S. Thomas 2, 2, q. 82, a. 3, ait : « Homo per meditationem concipit quòd se tradat divino servitio, ad quod quidem inducit duplex consideratio, » scilicet bonitatis divinæ et propriæ suæ infirmitatis, per discursus intellectûs, quibus voluntas ad varios affectus excitatur. Ergo non solùm actus voluntatis, sed et actus et discursus intellectûs orationem mentalem et meditationem essentialiter constituunt.

§ 55.

MEDITATIO AD VITAM CHRISTIANAM JUVAT.

Oratio mentalis maximè *juvat et utilis* est ad vitam christianam agendam. Probat 1° ex S. Scripturâ, ubi Deus præcepta sua populo suo, et præcipuum præceptum amoris Dei intimans, ait : *Meditaberis in eis. Deut. vi, 7.* Et : *Meditaberis in eo diebus et noctibus, ut custodias et facias omnia quæ scripta sunt in eo. Jos. 1, 8.* Et de justo : *In lege Domini voluntas ejus, et in lege ejus meditabitur die ac nocte. Ps. 1, 2.* In quâ praxi David assiduus fuit, uti ex Psalmo cxviii, in pluribus versibus, apparet, inter quos notandus v. 92 : *Nisi quòd lex tua meditatio mea est, tunc fortè periissem in humilitate mea. Eccli. xiv, 22 : Beatus vir qui in sapientiâ morabitur, et qui in justitiâ suâ meditabitur, et in sensu cogitabit circumspeditionem Dei. Et vii, 40 : In omnibus operibus tuis memorare novissima tua, et in æternum non peccabis. Is. xxxviii, 14. Meditabor ut columba.* Item in novo Testamento : *Luc. ii, 49. B. V. Maria conservabat omnia verba hæc, conferens, id est contemplans, in*

*corde suo. Luc. x, 42 : Porro unum est necessarium : Maria optimam partem elegit. 1 Tim. iv, 15 : Hæc meditare, in his esto, ut profectus tuus manifestus sit omnibus. Et Hebr. xii, 3 : Recogitate eum qui talem sustinuit a peccatoribus adversum semetipsum contradictionem. Accedunt exempla Apostolorum et Mariæ matris Jesu, perseverantium unanimiter in oratione, Act. i, 14, et ipsius Christi Jesu in oratione detenti, Luc. vi, 12 et ix, 28; Matth. xxvi, 36. — 2° Ita docent PP. : S. Ambrosius *In Ps. cxviii, 29* : « Exerceamur igitur indefesso meditationis usu, exerceamur ante certamen, ut simus certamini semper parati. » S. Leo *Serm. viii, de Jejun. 10 mensis* : « Interest animæ... ut a corporis cupiditatibus libera, in aulâ mentis possit divinæ vacare sapientiæ, ubi omni strepitu terrenarum silente curarum, in meditationibus sanctis et in deliciis lætetur æternis. » S. Augustinus in *Ps. clxviii* : « Meditatio præsentis vitæ nostræ in laude Dei esse debet... Non potest fieri ut habeat mala facta, qui habet bonas cogitationes. » S. Prosper, *Serm. 218 de Medit.* : « Meditetur ergo quæ Dei sunt fidelis cum vacat, et bene operandi substantiam quærat, ne in actione deficiat. » S. Bernardus, l. 4, *de Cons.*, c. 7 : « Et primùm quidem ipsum fontem suum, id est mentem, de quâ oritur, purificat consideratio : deinde regit affectus, dirigit actus, corrigit excessus, componit mores, vitam honestat et ordinat. Postremò divinarum pariter et humanarum rerum scientiam confert. » S. Theresia, *Via perf.*, c. 16 : « Meditatio est initium acquirendi omnem virtutem, et est res quæ omnium christianorum vitæ interest. » — 3° Subscribunt Theologi : S. Thomas 2, 2, q. 83, a. 2, ad 2, ait : « Per devotionem charitas nutritur, sicut et quælibet amicitia conservatur et augetur per amicabilem operum exercitium et meditationem. » S. Bonaventura *Specul. Discipl.*, c. 12 : « Ad orandi studium meditatio provocat et informat. » Hugo Victor, *De Modo orandi*, c. 4 : « Sic orationi sancta meditatio necessaria est, ut omnino perfecta oratio esse nequeat, si eam meditatio non comitetur aut præcedat. » S. Antoninus p. 4 *Summ.*, t. 10, c. 5 : « Nullus, quantumcumque occupa-*